

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor. 60 fill. bélyeggel együtt.

Főispáni jubileum és az ellenzék.

II.

Nyitramegyében mindenki tudja, hogy a sötét emlékü Majthényi-Gyürky-Szalavszky-féle korszak óta a vármegye népe két osztályra lett osztva politikailag. Az egyik — a jóval kisebb, mondhatni törpe — rész: az elnyomók. A másik — aránytalanul nagyobb — rész: az elnyomottak.

Az elnyomók mindenütt úgy viselkednek, mintha tulajdonképpen ők lennének a teremtésnek urai, s a magyarok Istenének valóságos választott népe, a kiknek kedvéért vannak a hivatalok és az ő rendelkezésükre a közönség! S valamint régebben a „felső tizezrek” az ősi jogok nevében uralkodtak, és uralkodtak a népek milliói fölött, a népek pedig erejük tudatának hiányában túrtek, úgy most a nyitramegyei kormánypárt az általa kezelt hatalom nevében uraskodik a választó és adózó közönség százazrei fölött, ezek pedig eddig erejük tudata dacára túrtek, mert egyfelől valóságosan elszórt nyájak — *dissolutae scopae*, — és mert *discordia etiam maxime res dilabuntur*.

Majdnem 20 évvel ezelőtt és utána ezen állapotot azon báró Majthényi László mint főispán honosította meg erőszakosan,

a kitől ezt csodálni nem lehetett, mert hiszen ő kész volt a „rend” ürügye alatt 1848-ban még az oroszok pártfogásaért is folyamodni. — Utána gróf Gyürky Ábrahám folytatta, a ki több időt szentelt szakállának festésére, és ruházatának redőire, semhogy a főispáni teendők komoly munkájára, s ép ezért egészen Szalavszky járszalagán basáskodott. Ezt Gyürkytől sem vette senki szokatlannak. Gyürky után jött a hirhedt Szalavszky, kinek eleme volt a fufang. Ő volt az, a ki az országgyűlésen a politikát „uri huncutság”-nak nevezte el, de nem is volt ebben az uri huncutságban senki olyan szemfényvesztő mester, mint épen Szalavszky. Az ő alispánságának köszönte Nyitravármegye az üzbégbi vérengző esetet, mert dr. Bangha István ügyvéd ur a megmondhatója, hogy Lubrich Ágost ellenzéki képviselőjelölt akkor Üzbégben még egyáltalán meg se jelent, midőn a csendőrök „izgatás”-ra hivatkozva löttek agyon néhány ártatlan embert.

Szalavszky a saját főispánsága, ennek elérte után pedig további emelkedése érdekében követte el mindazon politikai huncutságokat, melyek utóbb a Rakovszky-Ivánka ügyeknél a politikai gyászmagyarok disztelen albumába juttatták Szalavszkyt. Tőle sem várt a vár-

megye közönsége főispánsága idejében semmi jót.

De midőn Thuróczy Vilmos lett főispán, a nagy közönség sok jót reményelt. Tudta itt mindenki, hogy ő 15 évi törvényszéki elnökösködése alatt szigorú, de igazságos főnök, pontos és lelkiismeretes hivatalnok, pártatlan és humanus bírót volt. Ilyen minősítvény mindenkiben bizalmat gerjesztett az iránt, hogy végre Nyitramegyében is jobb idők következnek, és beállott itt is: *post nubila phoebus*.

És mi lett a valóság!? Mekkora csalódás! Ti elfogulatlan és tétlen ellenzéki emberek, kérdezzétek meg vármegyeszerte a néptől, mi az, a mi jót, a mi érezhető és maradandó emlékü erkölcsi vagy anyagi, vallási vagy társadalmi, nemzeti vagy gazdasági előnyt, hasznot, haladást és emelkedést Thuróczy Vilmos ur főispánságának köszönhet?

Nem-e az ő főispánsága, — és Craus István alispánsága alatt történtek azon Tarnóczy-választások, melyek a vármegyére hosszú évtizedeken át le nem mosható politikai szégyenbélyeget sütöttek országszerte, sőt messze hazánk határain túl is?

Nem-e az ő főispánsága alatt lett a vallásnak s általa az erkölcsöknek első és legfőbb képviselője és szolgálója, a kath.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Mikor képviselő-jelölt voltam.

Néhány hóval ezelőtt az independensek képviselőnek léptettek fel. Ellenfeleim John, Smith és Blank voltak. Bizonyos szempontból ezek fölött állottam és az: jellemem volt. Az ujságokból láthatták, hogy mit jelent az, midőn valakinek jó neve van. Nyilvánvaló dolog volt, hogy ezek az urak az utóbbi időben különféle gonoszságokat követtek el. De ugyanazon időben, midőn fölényvel dicsekedhettem velök szemben és titokban mintegy gyönyörködtem ebben, boldogságom mélységét egy iszapos al-áramlat hirtelen felkavarta: és ez abban állt, hogy nevemet ezekével együtt kezdték emlegetni. Ez mindjobban nyugtalanítani kezdett. Ezért irtam az öreganyámnak, aki nyomban a következőleg válaszolt:

„Te egész életedben soha semmit sem kóvettél el, ami miatt pirulnod kellene; soha semmit. És most nézd a lapokat, figyeld meg micsoda emberek ez a Smith és Blank, aztán gondold meg, vajjon lesz e kedved ilyenekkel egy színvonatra süllyedni és velük a győzelemért megküzdeni.”

Éppen úgy, mint én magam is gondoltam. Azon éjjel még a szememet sem bírtam behúnyni. Mindent latba vetve, már nem léphettem vissza. Én voltam kiszemelve küzdőnek, tehát fel kellett velök vennem a harcot. Mikor reggelinél kibontom az ujságot, a következő közleményre akadtam:

„Hamis eskü. Lehetséges, hogy Mark Twain ur most, midőn mint képviselő-jelölt lép fel, leereszkedik odáig, miszerint megmagyarázza, hogyan történt az, hogy Wakawakban (Cochinchina) 34 tanu rábizonyította, hogy hamis esküt tett, és pedig csak azért, hogy egy szegény benszülött özvegyasszonytól és gyámoltalan családjától egy hitvány banánföldet elpereljen, mely egyedüli vagyonkáját képezte az asszonynak, kit ezáltal a kétségbeesésbe kergetett. Twain ur ezzel a felvilágosítással önmagának tartozik, s tartozik vele azon választóknak, kiknek szavazataira számít. Vajjon megteszi-e?”

Kővé meredtem! Ilyen kegyetlen, szivtelen vád. Soha Cochinchinában nem voltam. Wakawakról soha nem hallottam. Banánföldet nem tudtam megkülönböztetni egy kenguruh-tól! — Nem tudtam mit csináljak. Le voltam sujtva irgalmatlanul. A nap elmúlt anélkül, hogy valamit csi-

náltam volna. Másnap ugyanazon ujság a következőket hozta, semmi mást:

„Jellemző. Érdekes megfigyelni, hogy Mark Twain a cochinchinai hamis esküre ünnepélyes némasággal felel.”

(Megjegyzendő, hogy az egész választási küzdelem alatt ez az ujság nem is nevezett másképp, mint: „aljas, hamisesküvő Twain.”)

Erre a „Gazette” a következőleg replikázott:

„Válasz kéretik. Lesz olyan szives Twain ur megmagyarázni néhány polgártársának, hogy miként történt az, hogy lakótársainak Montanában minduntalan elvesztek apróbb értékű tárgyaik, míg nem ezek a tárgyak vagy magánál Twain urnál, vagy pedig *ládájában* (ujságpapíros, melyben cók-mókját begöngyölve tartotta) megtaláltattak. Erre a lakók úgy megkenték, hogy tanácsosnak tartotta kereket oldani. Vajjon fog-e válaszolni?”

Ez természetesen szemenszedett hazugság volt. Világ életemben nem voltam Montanában. (Ezentul a „Gazette” nem is nevezett másképp, mint montanai tolvajnak.)

Jövőben az ujságokat csak aggódva mertem kezembe venni. Ugy körülbelül, mint ahogy valaki felemeli az ágytakarót, mely alatt csörgő

papság folytonosan üldözve, támadva, s az ő szeme láttára sőt közreműködése mellett megsértve?

Nem-e az ő főispánsága alatt dúlt a vármegyében a legszomorúbb harc a társadalom minden rétegeiben a politikai pártállások szerint?

Megfosztották az adózó népet minden közjogától, kihagyták, kibuktatták, kimarták az ellenzéki embert minden közigazgatási térről, hogy annál nagyobb érdemekkel dicsekedhessenek előbb az egyházipolitikai részvénytársaság, később pedig annak stettekkkel tényező miniszterelnökké fölkapaszkodott Lucifere, Bánffy előtt?

A vármegye közönsége előtt gyöngemétség, hogy Thuróczy Vilmos főispán ur mindezeket nem cselekedte, hanem csak tűrte, mert — úgy mondják személyi hívei — a politikai életben a többség dönt, a főispán pedig a többségre támaszkodik. Nem méltóság az sem, hogy ő igen jó ember, derék magyar hazafi és kitűnő családapa, sem pedig az, hogy egyénileg sok jóakaratot, társadalmilag sok méltányosságot tanúsítani kész, mint személyi hívei mondják.

A főispáni szék politikai állás. A vármegye közönsége a főispáni hivatalban első sorban nem keres és nem kereset más, mint a törvények szigorú őreit, a jognak igazságos védelmezőjét és az igazságnak erélyes oltalmazóját.

Nem használ a nagy közönségnek, mint ilyenek, sőt az egyes személyeknek sem, ha a főispán még oly jó ember, derék hazafi és kitűnő családapa, ha a falusi jegyző rossz ember, a szolgabíró nem igazságos, s a hatalomnak végrehajtó közegei jogfosztók!

S ép ezért ismeretlenek a mostani főispán urnak ilyenmő politikai érdemei a nép előtt, mert ő tíz évi szolgálata alatt soha sem tartotta méltónak leszállani azon néphez, melynek ő is vére,

melyből ő is fölemelkedett. Nem vett magának soha fáradságot bejárni vármegyéjét, úgy mint a népnek politikai atyja, hogy lássa, kikérdezze bajait, meghallgassa panaszait és orvosolja sebeit.

Neki mindig csak a többség, csak saját szűkebb körű chique emberei adtak irányt, s ezért nem látta meg azon mérhetlen pusztítást, mely 10 év alatt a vármegye területén az ő régi jó hírnevének és tekintélyének virágai helyett, a politikai csalánokat, bogáncsokat és szertöviseket burjánzottatta föl!

S mindezért az ellenzéket valóban nem okolhatja! Hiszen midőn Széll Kálmán sokat ígérő, — maig sajnos meddőnek bizonyult — korszaka következett, nem-e nyújtott neki őszinte békejobbot az egész vármegyei ellenzék? Olvastuk e lapok hasábjain Emődy Józsefnek és Mérey Lajosnak beszédeit, de nem olvashattuk, nem hallhattuk sehol azokra a megfelelő és méltó választ mai napig sem.

Maradt minden a régiben. A főispán ur épen úgy látja el hivatalát, mint Bánffy idejében, és a vármegyének azon nagy részével, mely mai napig is vármegyei ellenzéknek mondandó, s politikailag is az ellenzékhez tartozik, épen úgy kerül minden közeledést, minden érintkezést, mint azelőtt.

Több mint egy éve már, hogy a vármegyében is a törvénynek, jognak és igazságnak korszakát kellene élnünk, vagy legalább annak nyomait észlelnünk, de bizony sajnos, nincs itten változás. S ha nem jöttek volna Széll Kálmánnak ismert szigorú belügyi rendeletei bizony a képviselő-választók összeírása is a régi módon történt volna.

S így az ellenzéknek valóban legkisebb oka sincs a főispáni jubileumnál részt venni, hanem kötelessége a maga álláspontját kifejezésre juttatni.

Kérdés újra: miképen?

Szóljunk végül erről.

kigyót gyanít. Egy nap a következő ötlött szemembe:

„Rajta csipték a hazugot. O' Flanagan Mihály, Suub Rafferty és Catty Mulligan, Water-Streeten lakó tanuk esküvel megerősített vallomásaiból kiderült, hogy Twain urnak gaz híresztelése, — mintha a mi nemes lelkű jelöltünknek, Blank urnak nagyatyját utonállás miatt felakasztották volna — légből kapott, brutális hazugság, melyben a tényállásnak még árnyéka sincsen. Becsületes emberekre nézve felette megszomorító, ha politikai siker elérése végett olyan gyalázatos eszközökhöz folyamodnak, hogy még a halottakat is előrántják a sírból és szeplőtelen nevüket a sárba vonsozzák. Ha elgondoljuk azt a szomorúságot, melyet ez a hitvány aljasság a megboldogult ártatlan rokonainak és barátjainak okoz, csaknem inditva érezzük magunkat, hogy a megbotrányozott és felingerelt közönséget felhívjuk, miszerint röviden és törvénytelen uton vegyen magának elégtételt. De nem! Bizzuk ezt furdaló lelkiismeretere! (Természetes, ha a szenvedély felülkerekednek az emberekben és a népek dühében meglincselné az ocsmány rágalmozót, nincs az az esküdtszék, mely elítelné, nincs az a bíróság, mely a lincselőt megbüntetné.“

Eddig a cikk. A zárjelbe tett szellemes megjegyzésnek azon eredménye lett, hogy a következő éjszakán kiugrottam az ágyból és a hátulsó ajtón elmenekültem a hálószobából, mialatt a „megbotrányozott és felingerelt közönség“ dühöngött, betörte ablakaimat, összezúzta butoraimat s távoztakor elvitt minden elvihetőt. Pedig megesküdhetem a biblára, hogy Blank urnak öregapját soha nem rágalmoztam, addig róla soha nem hallottam, sőt mondhatom azt sem tudtam addig, hogy Blank urnak volt valaha öregapja. Mellesleg megjegyzem, hogy ez az ujság a választásig nem is hitt másképen, mint Twain, a hullabecstelenítő.

A legközelebbi cikk, mely figyelmemet felkeltette, a következő volt:

„Ez már aztán jelölt! Mark Twainnek az independensek tegnapi népes gyűlésén kellett volna megjelennie és egy dörgedelmes beszédet mondania, de a kitűzött időben nem jelent meg! Orvosa azt táviratozta, hogy egy megvadult fogat letiporta, s lába két helyen eltört. A beteg iszonyú kinokat szenved stb., stb. egész sereg hasonló koholmány. Az independensek ezt a hitvány hazugságot minden áron elakarják hitetni egymással, és úgy tetetik magokat, mintha sejtelmök sem volna azon elvetemült korcs elmaradásának igazi oka-

A napkeleti sárga láz.

T. olvasóink a napi lapokból tudják milyen mérveket öltött távol keleten az a láz, melyet a sárga emberek lázadása terjeszt mindenfelé. A 370 millió lakost meghaladó ország temérdek természeti kincseivel óriási ingert képez a gyarmatékos európai államokra nézve. A háromezer éves állam ugylátszik agg-aszályban szenved, de az ehés keselyük nem győzik bevárni a kimulást, hanem a haldoklónak még eleven testéből szakítanak ki konckokat. Erre aztán felriad betegágyában és vagdalkozik jobbra-balra mintegy beakarván bizonyítani, hogy még nem halt meg egészen. Legnagyobb erőfeszítést és legokosabbat Oroszország fejt ki. Mint természetes szomszédja Chinának már három esztendeje építi a siberiai vasutat közel a 8000 kilométernyi hosszúságban. Ezen egyetlen vonal egymaga oly hosszú, mint az összes magyar államvasutak együttvéve. Lásankint olyan hadsereget gyűjtött a kínai vizeken és a szomszédos orosz kikötőkben, mely a bátorságban fogyatékos sárga emberek megfélemlítésére teljesen elegendő, ha csak a nemzeti és faji fanatizmus az eddigiól szokatlan lángra nem lobbanja.

Mig az északi kolosszus keleten elfoglalva van, addig remélhető, hogy nyugton alhatunk miatta Európában. Mert mi noki Bulgária és az egész szegényes Balkán-félsziget a 11 millió negyzet kilométert meghaladó Chinához képest, melynek mérhetetlen értékű termékeivel eláraszthatja az egész világot. De a konc, melyet a fehér sas most felfalni készül egyuttal olyan kemény is, hogy teljes megemésztésére egy egész ember öltöre van szükség, ami Európára éppen békét jelent.

Ausztria-Magyarországnak a napkeleten érdekei nincsenek, legalább nincsenek olyanok, melyekért oly óriási mérvű fegyverkezést kellene folytatni, mely aranyban állana a többi hatalmakkal. Mi a nagyhatalmakkal versenyezni ugysem vagyunk képesek és nevetéses volna feltűvalkodnunk annyira, hogy az ökor nagyságát megközelítsük.

A napkeleti háboru tehát ránk nézve bekes fejlődésnek a biztositékát képezi hosszú időre, ha magával nem ragadja a monarchiát a nagyzás hóbortja. Mert fel lehet tenni a nagyhatalmakról, hogy nem ragadtatják el magukat odáig, hogy egymás ellen való feltekenykedés közben, hogy csak töböt ragadhassanak meg, nem fogják eljteni azt is, amit már eddig erősen a markukban tartanak.

ról. *Pedig tegnap este egy embert láttak az utcán, ki állatias részegségében tántorgott Twain urnak háza felé. Az independensek parancsoló kötelessége most bebizonyítani, hogy ez az elállatiasodott marha nem maga Twain ur volt. Végre megfogtuk. Ez olyan tény, mely elől nem térhet ki senki. Mennydörögve kérde a nép szava: Ki volt az az ember?**

Első pillanatban hihetetlen, teljesen hihetetlen volt, hogy az én nevemet hozzák összekötésbe ilyen gyalázatos gyanuval. Három év vonult el fejem felett, hogy részegítő italt nem is izleltem. (Jellemző a megszokás hatása. Már egészen hidegen hagyott, midőn a következő napokon ez az ujság egyenesen delirium-tremens Twainnek léptetett elő.)

Ekkor különböző névtelen levelek érkeztek. Az egyik így szólt:

„Hogy is volt az azzal a szegény asszonnyal, aki öntől alamizsnát kért és maga eldöngötte? Pry Pal.“

Vagy pedig:

„Ön olyan dolgokat követett el, melyeket kivülem senki se tud. Azt ajánlom önnek, hogy szurkoljon ki egy pár dollárt, mert különben leírja az ujságba Bercsi Tercsi.“

Levelezés.

Komjáth, 1900. június 12.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Sziveskedjék becses lapjának f. évi 23-ik számában közölt „40 éves jubileum“ című hír kiegészítésül még a következőket közölni.

Komjáthon június 10-én kétféle magasztos ünnepély folyt le. Ugyanis e napon ünnepeltük Komjáthon a kereszténységnek hazánkban való meghonosításának 900 éves jubileumát, mely a dél-előtti isteni tisztelet után, a róm. kath. iskola-épület egyik — ő Szentsége és a király képével díszített — termében, nagyszámu hallgatóság jelenlétében folyt le. Az ünnepély megnyitását Turcsányi Mátyás c. kanonok és plebános ur ekes szavakban utalt a mai ünnepély jelentőségére, kiemelve azt, hogy kard szerezte, de a kereszt tartotta fenn e hont. Mire a „Hymnus“ elének-lése után a mindkét nembeli tanuló-ifjuság által előadott alkalmi szavak következtek és a Szó-zat elénekléssel az ünnepély véget ért.

Nem kevésbé magasztos és lélekemelő volt a második ünnepély is, mely e napon Komjáthon tartatott. Ugyanis ekkor töltötte be Turcsányi Mátyás c. kanonok-plebános 40-ik évfordulóját annak, hogy a komjáthi plebániára ünnepélyesen beiktattatott. A hívek ezen ritka alkalmat arra használták fel, hogy lelkipásztoruk iránti tiszteletüknek és ragaszkodásuknak kifejezést adjanak. E végből a kereszténységnek jubileuma után elkísérték lelkipásztorukat annak lakására, ahol Vladár Pál jegyző lendületes szavakban tolmá-csolta a hívek tiszteletét és szeretetét s ezek nagyobb kifejezésül egy, a hívek által ezen nap emlékére összegyűjtött 450 koronáról szóló letéti könyvecskét adott át az ünnepeltnek azon kére-lemmel, hogy azt elfogadni és belátása szerint, nevével elnevezendő iskolai alapítványra fordítani kegyeskednék. Majd Gross Hugó tisztartó a kegyur és a gazdatiszti kar elismerését, illetve üdvözle-tét tolmácsolta, végül pedig a tanítói testület fe-jezte ki jókívánatait. A jubiláns minden be-szédre meghatottan válaszolt, hangsúlyozva főké-p azt: hogy 40 év lefolyása alatt sok minden vál-tozott, csak egy maradt változatlan: hivei iránti szeretete.

Hogy ezen spontán ünnepeltetést a jubiláns megérdemelte, annak bizonyosságul, anélkül, hogy ismert szerénységét sérteni akarnók, közöljük itt, a világ előtt rejtett, jótékony adakozásainak hé-zagos lajstromát:

Az új iskola építéséhez hozzájárult 24000

ilyen modorban halomszámra érkeztek a le-velek.

Nemsokára a republikanusok vezérlapja „rám-bizonyította“, hogy a tisztviselőket akartam meg-vesztegetni s a bíróságot megfizetni, hogy meg-menthessem az irhámot. (Ezentul nem is tisztelt meg más névvel ez ujság mint: Twain a szurtos kezű hivatalnok-vesztegető.)

Ettől az időtől oly hatalmasan követelték a „választ“ ezen ellenem emelt rettentő vádakra, hogy pártom vezetői és szerkesztői kijelentették, miszerint nem hallgathatok tovább, hacsak poli-tikai halott nem akarok lenni. Mintha nógatásuk-nak még nagyobb súlyra volt volna szüksége az egyik ujságban másnap a következőket olvastam:

„Nézzétek ezt az embert!“ Az indepen-densek jelöltje siri némasággal felel. Nem mer felelni. Minden ellene emelt vád napnál világó-sabban be van bizonyítva. Megerősíti azt még sa-ját ekesen szóló hallgatása is, úgy, hogy min-den időkre kétségtelenül áll. Independensek! Büszkék lehettek a jelöltre. Nézzétek az aljas hamis esküvőt, a montanai tolvajt, a hullabecs-telenítőt, a delirium-tremenst, a szurtos kezű hivatalnok-vesztegetőt. Nézzétek meg jól, mér-jétek végig tetőtől-talpig és aztán kezeteke a

koronával; a kántortanító gazdasági épületének felépítéséhez 200 kor., iskolás gyermekek részére énekes könyvecskékre 40 kor., 1885—1899. 3 ta-nítónak évenként 60—60 kor. = 1440 kor., tan-szerekre és különféle iskolai szükségletekre 116 kor., kántortanítói istállók építési költségeire 400 kor., 1889-ben az iskolaépület javítási költségeire 100 kor., 1890—1893-ig a tanítók fizetésére éven-ként 480 kor. = 1880 kor., 1893-ban 8000 kor. Turcsányi Mátyás-féle alapítványt tett a tanítók fizetésének javítására, 1894-ben ugyanazon célra 4000 kor. alapítványt létesített, 1894. a tanítók fizetésére 380 kor., 1898-ban orgona-javításra 200 kor., 1897—1900. 3 tanító fizetésének kiegészí-tésére évenként 100—100 kor. = 900 kor., 1900. egy tanítónak hátralekos korpótlékra 150 kor., ismét egy tanító további 3 1/2 évi korpótlék-fize-tésére 350 kor., 1900-ig a hiányzó tandíjat éven-ként 40—100 koronával sajátjából pótolta, a nagy-szombati tanítóképezdénél több éven át egy-egy tanuló évi 80 kor. segélyezett, több éven át kü-lönféle apró iskolai szükségletekre 220 kor. = 44.178 koronával. Ezen kívül elég tekintélyes összeggel járult hozzá a csornoki templom építé-sének költségeihez is.

Ezen számok minden Demosthenesnél ékes-szólóbban hirdetik a világ előtt elrejtett jóté-konyosságát. A világ az ő csendes jótékony műkö-déséről mitsem tud; de ez nem is esoda; mert ő a világnak kegyét nem hajhászta; nem is tartoz-ik azok közé, a kik midőn a föld porában mász-kálva nem láttatnak, a felvert porfelleg által iparkodnak észrevétni. Adjon az Isten egyházá-nak sok ilyen lelkipásztort; a hazának pedig sok ilyen honpolgárt!

Levelező.

Ujdonságok.

Bende Imre nyitrai püspök úr ő mlga, ki e hó 9-én Budapestre utazott, hogy az orszá-gos kongrua-bizottság ülésén részt vegyen, e hó 12-én érkezett vissza székhelyére.

Kinevezés. Rusznyák János, vágújhelyi adóhivatali ellenőrt az élesdi adóhivatalhoz pénz-tárnokká nevezték ki a pénzügyminiszterhez. — Szuchony István, „nyitra-vidéki“ körjegyző a fel-függesztett mocsónoki körjegyző helyébe helyette-sül küldetett. Mint halljuk Cseh József Cabajon fog megválasztatni.

Halálozás. Lemess Ignác, nyitraegyház-megyeyi áldozár, legutóbb kotessói adminisztrátor, f. hó 10-én Nyitrán elhalálozott életének 45. évé-ben. A megboldogult több mint másfél évig részint a nyitramegyeyi kórházban, részben a nyitrai ir-galmas testvérek kórházában ápoltatott, hol meg is halt. Temetése f. hó 11-én ment végbe az ir-

szivetekre téve mondjátok meg, vajjon lehet-e szavazni az ilyen existenciára, mely a címeknek ilyen szomorú sorozatára tett szert, és a száját sem meri kinyitni, hogy csak egyetlenegy is eltagadjon belőlök.“

Nem lehetett szabadulnom, tehát egészen megalázva ráfanyalodtam, hogy az aljas és ros-zakaratu hazugságokra válaszolok. De még nem fejeztem be a választ, mikor a következő reggel egy ujság egészen új ocsmánysággal lépett elő és komolyan azzal vádolt, hogy felgyujtottam egy tebodyát minden benlakójával együtt, csak azért, mert a lakásomból akadályozta a szép kilátást.

Ez már rémülettel töltött el.

Azután azzal vádoltak, hogy megmérgeztem nagybátyámat, hogy megkaparíthassam a vagyo-nát; s egyuttal sürgősen követelték, hogy ássák ki sírjából megvizsgálás végett.

Ez már az örütség szélére kergetett.

Azután azzal léptek elő, hogy mint egy le-lenchéznak előljárója foghijas és teljesen alkalmatlan rokonaimat biztam meg az intézetben a táplálék készítésével.

Tántorogtam... Tántorogtam.

Végre, hogy a szemtelen üldözés, melyet a pártgyűlölet ellenem keltett, méltó befejezést nyer-

galmas testvérek templomában, hol az elhunytat dr. Bobok József apátkanonok beszentelte, azután a papság és elég szép számú közönség kíséreté-ben holtteste a nyitravárosi sírkertben helyezte-tett örök nyugalomra. Béke poraira!

A nyitrai oltáregylet jövő vasárnap f. hó 24-én tartja ez évi közgyűlését, melyre a vezetőség a tagokat ez uton is meghívja. A köz-gyűlés tárgysorozata: 1. A püspök ur ő méltósá-gának, mint az egylet védnökének üdvözlése s a gyűlés megnyitása. 2. Elnöki jelentés. 3. Titkári és pénztárosi jelentések. 4. A számvizsgáló bi-zottság jelentése. 5. A tisztikar és az igazgató-választmány választása. 6. Igazgatói jelentés. 7. Az egyleti kiállítás megnyitása. A közgyűlés dél-után 1/4 órákor kezdődik és a nyitrai katolikus kör helyiségében tartatik meg. Az egylet kiállít-ása a megnyitás után esti 6 óráig s a következő három napon, vagyis június 25, 26 és 27-én dél-előtt 9—12, délután pedig 3—5 díjtalanul tekin-tethető meg. A kiállításon az egylet a nem tagokat is szivesen látja, de főképen a tagok figyelmébe ajánlja azt, hogy személyesen szerezhessenek ma-goknak tapasztalatot arról, hogy mire fordítja és hogyan használja fel az egylet a tagok nagylelkű adományait.

A nyitrai kath. legényegylet f. hó 10-én megtartott tavaszi multságán felülfizet-tek az egylet házalapja javára: Herverth Antal 10 kor., Nemecek Ferenc 1 kor., Markovics Já-nos 3 kor., Petrovics László és Cserhelyi Sándor 4—4 kor., Hevera János és Neugebauer Nándor 2—2 kor., Faschler Ferenc, Kottesovszky Alajos, Kutvaszer István, Prihoda Lajos, Hönig I., Cser-nyák József, Szake József, Weigl Antal, Blaskó József, Bisztray N. és Hromy A. 1—1 koronával. Összesen 37 korona. — Fogadják a m. t. felül-fizetők az egylet halálját és köszönetét. *Az el-nökség*

Juliális. A nyitravárosi ipartestület zászló-alapjának gyarapítására f. évi július hó 1-én, va-sárnap Szigetben táncal egybekötött zártkörű nyári multságot rendez. Kezdeté délután 4 óra-kor. Belépti díj személyenként 1 korona, család-jegy négy személyig 3 korona. Felülfizetések kö-zönnettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a multság július hó 8-ára halasztatik. *Műsor:* D. u. 5 órákor jux-bazár megnyitása, világposta közrebocsajtása, mely után a legtöbb levelező-lapot előmutató két hölgy egy-gy gyönyörű virág-csokorral lesz megjutalmazva. 6—8 óráig különféle tréfés és kacagtató mutat-ványok. Szürkületkor még itt nem látott tűzijáték.

jen, 9 különböző színű és árnyalatú, fehér, né-ger, mulatt stb. alig támolygó s egészen elron-gyolódott kis gyermeket betanítottak arra, hogy mikor a népgyűlésnél felléptem a szónoki emel-vényre, ezek felmáztak utánam, belekapaszkod-tak lábamba s egyhangulag kiabáltak felém: Papa! Papa!

Erre már megadtam magam és bevontam a zászlót. Beláttam, hogy nem ütöm meg a kepvi-selő-jelölt mértékét. Visszaléptem a választástól s keserves szívvél aláírtam lemondóleveletem, hogy:

Mark Twain,

egykor becsületes ember, jelenleg aljas hamis-esküvő, montanai tolvaj, hullabecstelenítő, szurtos kezű vesztegető, részeg marha.

Sziporka.

A financbárónál.

Morgenstern báró: Gyermekek, hogy fogal-matok legyen miképen élnek a szegény emberek a világon, mai nap az ebédhez csak olesó cham-pagnert fogtok kapni.

Ennek befejeztével Vezuv tűzhányó hegy utáni bemutatója. Esti 8 órakor az Arnold vendéglős által ujonnan épített csinos kioszkban táncvonószakadásig.

A törvénykezési palotáról. E hó 6-án dr. Rudnay Sándor polgármester az igazságügyi miniszter meghívása folytán Budapesten járt a Nyitrán építendő törvénykezési palota ügyében. A miniszter úr csupa jóakarát és kegyesség volt városunk iránt, és megígérte, hogy a palotát csakis a város belterületén fogja felépíttetni. Senki sem volt boldogabb a mi polgármesterünkél. Ámde a nagy urak csakhamar megfelelkeznek adott ígéretükről. E hó 15-én egy miniszteri kiküldött járt városunkban, ki Sándor Géza törvényeségi elnököt felkereste, és a nélkül, hogy eljövételéről és szándékáról a polgármestert és az alispánt értesítette volna, bejárta az elnök kíséretében a várost. A vége az lett, hogy a mentelep melletti térségen furásokat eszközöltek, vajjon a területen nincsen-e talajvíz. Megtekintették azonkívül az új vásárteret is. Ez volna tehát a legújabb eszme, a palotát a vásártérre építeni, hogy a város ismét óriási zavarokba jöjjön más vásártér beszerzésével.

Évzáró vizsgálatok. A felsőbb leányiskola évzáró vizsgáinak sorrendje. Junius 19. d. e. VI., V., IV. hittan; d. u. III., II., I. hittan. Jun. 21. d. e. I. o. magyar, számtan. II. o. német, számtan, történelem. Jun. 21. d. u. III. o. német, történelem, vegytan. Jun. 22. d. e. IV. o. magyar, német, földrajz, számtan. Junius 23. d. e. V. o. francia, történelem, számtan, egészségt. Junius 23. d. u. VI. o. német, történelem, gazdaságtan, neveléstan. Jun. 25. d. e. I. o. német, természetrajz, földrajz. Jun. 25. d. u. II. o. magyar, francia, földrajz, természet. Jun. 26. d. e. III. o. magyar, francia, földrajz, számtan. Jun. 26. d. u. IV. o. francia, történelem, természettan. Jun. 27. d. e. VI. o. magyar, francia, földrajz, számtan, természettan. Jun. 27. d. u. V. o. magyar, német, földrajz, természettan és 6 órákor tornavizsga.

A helybeli Szántó-féle polg. fiú és leányiskolánál az évzáró vizsgálatok f. hó 20-án kezdődnek és tartanak ugyane hó 26-ig bezárólag. A tornavizsgával egybekötött záróünnepély 26-án d. u. 5 órakor lesz megtartva a kézimurka és rajzkiallítás pedig a vizsgálatok folyama alatt megtekinthető. Szülők és iskolabarátok ezen vizsgálatokhoz az igazgatóságtól tisztelettel meghívottak.

A nyitrai izraelita iskolánál junius 23. d. u. 3 órákor IV. és V. fiú-oszt., hittani tantárgyak. Jun. 24. d. e. 8 $\frac{1}{2}$ órákor I. f. o. Jun. 24. d. e. 10 órákor I. lány-oszt. Jun. 24. d. u. 3 órákor IV. és V. l. o. Jun. 25. d. e. 9 órákor II. f. o. Jun. 25. d. u. 3 órákor II. l. o. Jun. 26. d. e. 9 órákor III. f. o. Jun. 26. d. u. 3 órákor III. l. o. Jun. 27. d. e. 9 órákor IV. és V. f. o.

Mezőgazdasági szesztermelők kurzusa. A földmívelésügyi miniszter támogatásával a f. évi szeptember hóban Nyitrán tanfolyamot rendeznek mezőgazdasági szesztermelők részére. A tanfolyam tartama két hét. Előadó dr. Kossuthányi Tamás, a magyar-óvári gazdasági akadémia tanára. Előadási nyelv magyar és német. Tandíj 20 korona. Jelentkezni lehet július hó 6-ig a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkárnál.

A nyitrai kath. főgymn. szegénysorsu tanulóinak ruhaalapítványára ujabban a következő adományok érkeztek: Ötvös Béla ügyvédjelölt Nyitra 2 kor., Fülöpp László plebános Kolon 5 kor., Steffel Ede esp.-plebános Nyitra-Szucsán 2 kor., Szűcs Viktor plebános Kömlő (Hevesm.) 10 kor., Jeszenszky Alajos kanonok Nyitra 40 kor., N. N. 20 fillér, Bieliczky Elek igazgató-tanító Nyitra 5 kor., Tagányi Nándor kir. p. ü. titkár gyűjtőívén Nyitra: Tagányi Nándor 4 kor., Nevery Sándor p. ü. titkár 2 kor., Dokupil, Balogh Imre, Kenézy Csátár, Pin-

tér Endre, Tagányi István, N. N. és Bernáth Sándor 1—1 kor., N. N. és N. N. 50—50 fillér. Összesen 78-20 korona, a multkor kimutatott 1653-32 koronával együtt 1731-52 korona. Nyitrán, 1900. június hó 15-én, Petrovics László pénztárnok.

Gr. Apponyi Lajos, kir. udvarnagy ő exciája nyári tartózkodásra egész családjával e héten Nagy-Apponyba érkezett.

Egyházi hir. Blazsek Lajos, frivaldi ideiglenes adminisztrátor megkapta a frivaldi plebániát.

Urnep. Csütörtökön Nyitrán a kath. egyház a szokásos pompa kifejtésével ülte meg az Urnapját. Nyitrán a püspök úr személyesen celebrálta az ünnepi szent misét, melyet Belák József karkáplán szt. beszéde előzött meg. A szt. misé után körmenet indult a felső-városban a prépostság, a nagypapnevelde, a ferenciek temploma és a várhid előtti Mária-szobor előtt felállított négy oltárhoz. Az utcák zöld gallyakkal gazdagon fel voltak díszítve, a házak ablakai kivétel nélkül fényesen voltak kivilágítva, szent képekkel és szobrokkal díszítve. A körmeneten részt vettek a r. k. elemi fiúiskola, a főgimnázium ifjusága a tanári karral, az iparosok, egyletek zászlakkal. A tűzoltóság ezuttal is díszőrséget képezett, míg a zenekedvelők egyletének zenekara a körmenet alatt szent dallamokat játszott. Az idő nagyon kedvezett. Kívánatos volna, ha a többi kath. egyletek ilyen a kath. kör, az oltáregylet, sőt a ker. nőegylet is testületileg vevnének részt a körmenetben. Bécsben még a nem is egészen prononszirozott katolikus színezetű testületek is részt vesznek. Azt hisszük, hogy csak felemlíteni kell ezt, s a nevezett társulatok maguk is természetesnek fogják találni az eszmét.

A nyitramegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya Emödy József elnöklése mellett junius hó 15-én tartott ülésében elhatározta, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek az egyesület iránt tanúsított jóindulatáról, továbbá a mezőgazdasági munkások érdekében kezdeményezett humanisztikus törvényhozása intézkedéseiről köszönetet nyilvánítja, hogy fölkéri Bartóky József min. oszt. tanácsost a munkás-segélypénztárakra vonatkozó törvény tervezőjét, egy előadás megtartására a törvény céljának és a pénztárak szervezetének megismertetése céljából. Az előadás Pöstyénben augusztus hóban a vármegyei lelkészek, földbírtokosok, gazdatisztek, bérlők, jegyzők és tanítók gyülekezetében fog megtartatni. Elhatározta továbbá a választmány, miszerint tekintettel arra, hogy Lueger bécsi polgármester és pártja a bécsi marhavásáron, eddig a mérsárosok által fizetett fogyasztási adót — a mi páronkint 30—35 koronát tesz ki — a hizlalók nyakába akarja sózni, újból akciót indít a pozsonyi kiviteli hizott marhavásár létesítése érdekében, mert Lueger urék mindaddig nem fognak észretérni, s a magyar hizlalók bosszantása mindaddig meg nem szűnik, míg a pozsonyi kiviteli marhavásár — a magyar gazdaközönség régi óhajtságának megfelelően — nem létesül.

Lelkészek és tanítók figyelmébe! A földmívelési miniszter egy nagyon hasznos könyvet adott ki „A falusi gazda kincsesháza” cím alatt. A könyvet a lelkészek és tanítók ingyen kapják, ha egy levélben, vagy levelező-lapon a „M. kir. földmívelési miniszterium IV. főosztályához” (Budapest) fordulnak. A könyv az okszerű gazdálkodás minden elemeit felöleli és praktikus tanácsokkal szolgál a gazdáknak. Azért teljes elismeréssel vagyunk a miniszter irányában. Tanácsoljuk, hogy t. olvasóink a könyvet ne csak meghozassák, hanem tanácsait kövessék és terjesszék.

A F. M. K. E. könyvtárainak gyarapodása. Petrovics László főgimnáziumi tanár „Zobor vezér” című művéből 50 példányt,

„Baross Gábor élete” című művéből szintén 50 példányt adományozott a F. M. K. E. könyvtárainak. — A „Budapesti Hírlap” szerkesztősége pedig, Rákosi Jenő főszerkesztő s a F. M. K. E. tiszteletbeli elnökének közbenjárására, ajándékozás címén 19 művel, 170 kötetben, gyarapította a „F. M. K. E.” könyvtárait.

Villámcsapás a telefonba. Tegnap, jun. 16-án délután erős égháboru keletkezett zajos menyörgéssel párosulva. Ugy $\frac{1}{4}$ óra tájban valahol beütött a villám a telefon-vezetékbe, mert Huszár István ur 20. számú vezetékéből erős szikra pattant ki, mely a körülállókát első pillanatban nem csekély mértékben megijesztette. Az udvaron a vezeték két sodronya hosszában körülről erős kék lángcsomó képződött, mely nyilésben száguldott végig. Mint a vihar elmúltával telefonon nyomban tudakozódtunk, más előfizetők lakásán is jelentkezett a villamos ütés ugy a városban, mint a Zoboron, de nem tett semmi kárt. Ez alkalommal is figyelmeztetjük a távbeszélő t. előfizetőit, miszerint égháboru alkalmával ne használják a telefont. Egyrészt ugyanis hiábavaló volna, mert a vezeték ki van kapcsolva, másrészt, mert veszedelmes. A telefon-sodronyon esetleg áthaladó roham minden elszigetelés dacára is leüthetné a hallgatót.

Felhívás Magyarország katolikusaihoz! Szent és emlékezetes ez az esztendő, melyet az isteni Gondviselés kegyelme megérnünk engedett. Határköve egy eseményekben, tanulságokban gazdag évszázadnak, pirkadása egy szebb s boldogabb jövődönök, melynek küszöbén Anyaszentegyházunk Jézus Szent Szive elé hívja hódolatra a világegyház fiait s megnyitva az égi kegyelmek forrását, szent évek jelenti ki ezt az esztendőt. De kétszeresen szent és emlékezetes az mi reánk magyarokra nézve, hiszen kilencszázadik évfordulója van annak, hogy katolikusok lett nemzetünk, kilencszáz éve annak, hogy a katolicizmus védő, oltalmazza a magyarok hazáját, hogy István első szentünk és apostoli királyunk a római pápától koronát kapott, s hogy ezzel a szent koronával — mely azóta államiságunk legfőbb palládiuma lett — megkoronáztatta magát. Illő és szükséges tehát, hogy mi magyar katolikusok kétszeres lelkesedéssel üljük meg ezt a szent évet, hogy halálat adva az isteni Gondviselésnek a multért, áldó kegyelmét esdjük le a jövőre nézve, hogy kifejezést adjunk törhetlen hűségünknek, forró szeretetünknek egyházunk és hazánk iránt, s fogadást tegyünk: a jövőben is egyforma hűséggel szeretni egyházat és hazát. A Magyarországi Kath. Körök Országos Szövetsége e célból Országos Katolikus Nagygyűlésre hívja össze Magyarország katolikusait, amely katolikus nagygyűlés nyilvános hitvallása lesz a magyar katolicizmusnak a kilencszázados évfordulón s amely nagygyűlésen meg fogjuk beszélni feladatunkat, teendőinket a jövőre nézve, hogy a katolicizmus a jövő századokban is eljen és virágozzék Mária országában. Az országos kath. nagygyűlés augusztus 17—20 napjain fog megtartatni Budapesten az ország fő- és székvárosában. Az orsz. kath. nagygyűlés rendes tagja lehet minden katolikus férfi, ki ezen szándékát folyó évi július hó 15-ig a nagygyűlést előkészítő bizottság irodájában (Budapest, Molnár-utca 11., Kath. Kör) bejelenti s tagsági díj fejében 4 koronát fizet. A rendes tagok résztvehetnek a szakosztályi üléseken, a nyilvános üléseken, a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepségeken, s a szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak. A hölgyek pártoló tagjai lehetnek nagygyűlésünknek s tagsági díj fejében két koronát fizetnek. A pártoló tagok a nyilvános üléseken s a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepélyeken vehetnek részt. Kedvezményes utazásról, olesó élelmezésről, lakásról stb. gondoskodva leend. Mindezekről, valamint a részletes programról is idejekorán fognak a jelentkező tagok értesítettetni. A jelentkezéseket, hogy mindennel ide-

jében készen legyünk, kérjük július 15-ig beküldeni. *Magyarország katolikusai!* A kinek szívében él a hit, a lelkesedés, a hazaszeretet, jöjjön el a mi katolikus nagygyűlésünkre. Papok és világiak, szegények és gazdagok, egyesületeink, falvaink, városaink képviselői jöjjenek mennél nagyobb számmal, mennél tömegesebben, hogy nagygyűlésünkön képviselve legyen az egész magyar nemzet, hogy a magyar katolicizmus kilencszázados évfordulóján, a nemzetalkotó szent Jobb előtt az egész magyar nemzet nevében rebejük el hálaimánkat a multért, fogadalmunkat a jövőre nézve: hogy a jövőben is katolikus magyarok akarunk lenni az idők végezetéig. Budapest, 1900. június hó 1-én. A Magyarországi Kath. Körök Országos Szövetsége nevében: gr. Apponyi Géza, Beidl Alajos, dr. Boromisza Tibor, báró Gerliczy Ferenc, alelnökök. Ifj. gr. Zichy János, Pintér Kálmán, elnökök. Gyürky Ödön, titkár.

A néppárt gyűlése Verebélyen.

Mult vasárnap Verebélyen gr. Zichy Aladár elnöke alatt tömegesen látogatott népgyűlést tartott a bars megyei néppárt, melyen a központból gr. Zichy Aladár, Buzáth Ferenc és Kálmán Károly orsz. képviselők és dr. Ernszt Sándor, a néppárti iroda titkára vettek részt. A néppárti kiküldötteket diadalkapuvál, banderiummal fogadták. A plebánia-épület előtt, melyről nagy trikolor lengett, Lulicsek Izidor, helybeli esperes, lelkes beszéddel üdvözölte Zichy Aladár grófot és társait. Utána Jókay Imre beszélt, teljes ragaszkodásáról biztosította azt a pártot, melyet legutóbb is a kereszténység atyja megáldott, melynek ősz vezérének oly ritka kitüntetéssel fogadta. A gyűlésen ott voltak Orbán Szilárd, Ziskay Imre s Agárdy J. plebánosok, Kósa Andor gyógyszerész, Mayerhuber magánzó, Gerley főtanító, Groszmann dr. s Nécsy dr. ügyvédek, Szűts plebános, Rudnyánszky főbíró, Pollák kereskedő, Hangyásy takarekp. elnök, Freund Artur állatorvos, Akács István utibiztos, Cherebó Tódor s Bauer Antal adótisztek, Tóth István adóártnok, Csemez Antal s Druga László dr. plebánosok, Fejes főtanító, Hlebovics plebános, Oravecz Kálmán dr. orvos, Fejth József szolgabíró, Epölyi Ferenc plebános, Kaltenberger dr. aljegyző és tömegtelen nép, magyar és tót, kik a szónokok gyűjtő beszédei alatt lelkes tanubizonyosságot tettek arról, hogy néppárti elveikhez ezentul még szívósabban fognak ragaszkodni, mint mostanán. A gyűlés mozgató szelleme Karácsonyi Sándor, kis-apáthi pléb., a bars megyei néppárt elnöke volt.

Nyitra megyei kiscgazdák Kecskeméten. A földmivélsügyi miniszter anyagi támogatása lehetővé teszi, hogy Nyitra megyének pogrányvidéki kiscgazdái tanulmányozás céljából megtekinthessék a kecskeméti m. kir. földmives iskolát. A 40 kiscgazdából álló csoport Kardos Károly és Karsay Imre plebánosok, továbbá Bihary Gyula körjegyző vezetése mellett a f. hó 30-án fog Kecskeméten megjelenni. Az okszerűen berendezett földmives iskolán kívül, különösen Kecskemét vidékének gyümölcsészete és gyümölcsiskolái iránt viseltetnek nagy érdeklődéssel a kirándulók.

A hűségese alkalmazott. A.: Főnököm lánya ma üli meg születése napját.
B.: Nem tudja hányadikát?
A.: Ó igen... de az kérem üzleti titok.

Áthelyezés akadályokkal. A zsolnai fiatal szolgabíró, *Schvarcer Károlyt* Vágbeszterecére kelyezték át a mult napokban. Helyére *Khadé Géza* volt trencsényi szolgabíró helyezettett át Zsolnára. *Schvarcer* szolgabírónak hirtelen és egész csöndesen történt áthelyezése nem esett meg a kellő praemissák nélkül. Május hó vége felé történt, — írja tudósítónk — hogy *Schvarcer*nek kedve kerekedett egy kicsit murizni. A murizás szülte rózsás jó hangulatában *Schwertner Gyula* zsolnai ügyvéd és kath. autonómiai képviselő lakására ment a murizó szolgabíró úr s ott akarta méltóan befejezni a nap illetve az éj „nehéz” munkáját. Az álmából fölriadt házi úrnak sehogys sem tetszett a szolgabíró úr mókázása; különösen azt nem tudta hűdegen nézni az ágyból kiugrasztott ügyvéd úr, hogy a szolgabíró úr kezében levő bot udvariatlan érintkezésbe lépett az ablaktáblákkal és a szoba egyéb fragilis tárgyaival. A kétségbeesés szélén álló házi gazda

pórn atszaladt a szomszéd csendőr laktanyára és az elősiető csendőrnek nehéz munkája volt, míg a szolgabíró úrral sikerült megértetnie, hogy a házi úr ablaktáblája nem cimbalom, a melyen éjjeli muzsikát lehetne rögtönözni. A következő napon fölébredt a szolgabíró úrban a lovagias elégtétel érzete és az éjjeli látogatással elégedetlen házi úrtól méltó satisfakciót követelt. A kövé meredt ügyvéd úr azt felelte, hogy az éjjeli incidens följelentéséhez megtette már a kellő lépéseket. Nagyobb biztonság kedvéért hatalmas kaliberű revolvert kötött csipőjéhez a jó humorból ki nem fogó ügyvéd úr s úgy járt valóságos amerikai farmer módjára Zsolna város utcáin, s hogy még nagyobb legyen a hatás, délután egy hatalmas tagbaszakadt tót legényt fogadott föl, a kinek a markába vasvillát nyomott azzal a parancssal, hogy gondos kísérője legyen a vasuti állomásra. Vezuv kitörése kis miska a sűrűn látogatott állomáson hirtelen kitört hahotához képest. A vasvilla pedig megtette a kívánt hatást. *Schvarcer* szolgabíró urat sebtiben és csöndben áthelyezték Vágbeszterecére.

A zsolnai zsidók kérelme. A zsolnai zsidó hitközség nem volt megelégedve azzal, hogy a zsolna n.-községi pénztár évi 300 frttal segélyezte a zsolnai zsidó iskolát. Annyit kívántak aránylag, mint a mennyit a r. k. iskolák kapnak a n.-község pénztárából s kérelmüket egészen a m. k. közigazgatási bírósághoz vitték föl. Ezen bíróság a f. é. március hó 20-án tartott ülésében 451/1900. k. sz. alatt szintén elutasította a zsolnai zsidók kívánságát: „minthogy az 1868-ik évi XXXVIII. t.-c. a panasziratban hivatkozott §-a kétséget kizárólag csupán abban az esetben teszi köteleességévé a községnek kebelében fennálló hitfelekezeti iskolák igazságos arányban való segélyezését, ha szabad elhatározásból tart fenn vagy segélyez valamely hitfelekezeti iskolát.” „Mint-hogy Zsolna n.-község nem önként, hanem a visitatio canonica tanúsága szerint *kegyúri kötelezettségből* tartja fenn a r. k. fuiskolát a város közjövödelmeiből és csak 249 frtot tesz az évi hozzájárulás, a mivel a helybeli r. k. leányiskolát 1882. év óta önként segélyezi, a más felekezeti iskola részére követelhető segélynek törvényes alapját tehát csak az képezheti.” „Ezen 249 frtnyi önkéntes adományhoz mérten, a két hitfelekezet lélek száma (3236 kath., 747 zsidó) arányában törvény szerint *csak 57 frt* illeti meg a zsolnai izr. hitközséget, holott tényleg 300 forintnyi községi segélyben részesül.” — Kíváncsiak vagyunk — írja tudósítónk — van-e a zsolnaiaknak oly sok pénzök, hogy a legfelsőbb forum által megítelt 57 frt helyett ezentul is 300 frttal fogják-e segélyezni a zsidó elemi iskolát?!

A vörös-kereszt privígyei fiókegylete saját pénztára javára f. évi június hó 17-én (kedvezőtlen időjárás esetén június 24-én) a bajmóci furdóben táncvigalommal egybekötött tavaszi mulatságot rendez. Kezdeté d. u. 5 órakor. Belépti jegy személyenkint 2 korona, családjegy 5 korona. Felülfizetések — tekintettel a nemes célra — közönséggel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Ünnepély Kiszucauhelyen. F. hó 11-én Kiszucauhelyen kedves ünnepély folyt le. A róm. kath. elemi iskola ifjúsága ünnepelte e napon a kereszténység 900 éves jubileumát Magyarországon. Ünnepélyes sz. misével vette kezdetét az ünnepély, melyen a gyermekek kedvesen és meghatóan énekeltek egyházi énekeket. Ezután a templom előtti térre vonult a kis sereg, a leányok mind hol fehérbe, hol diszmagyarba öltözve. Itt a felállított emelvény körül foglalt helyet a közönség is. Az ügyesen összeállított program szerint a gyermekek kettős kara a pápai himnus, majd közvetlen utána a magyar himnus eléneklésével nyitották meg az ünnepélyt. Azután főt. Szmda Kálmán helybeli plebános és iskolaszéki elnök magvas és lelkes beszédben ki-

fejtven a valódi hazafiság lényegét, arra buzdította a fiatal csemetéket. A gyermeksoport élén ugyanis az egyik növendék a keresztet, a másik a nemzeti zászlót tartotta, a melyen a magyar címer az apostoli kereszttel s a keresztes koronával ékeskedik. S erre alapította fejtegetését, hogy hazánk történetében is a korona a keresztől elválaszthatlanul őriztetett és fentartatott minden viszontagságon keresztül, s ezek után csak így diadalmaskodott a haza. A vallásosság s a keresztény hazafiság szükségszerűen egy máshoz tartoznak. Ezután egy hatodosztályú növendék lépett a pódiumra és lelkesülten szavalta el az „Örvendezzünk” című alkalmi költeményt. Majd egy ötödosztályú leány növendék tót nyelven egy kedves felolvasást tartott sz. Istvánról, mint a kereszténységnek Magyarországon való megalapítójáról, s a magyar keresztény királyság atyjáról, a melynek még kedvesebb előadása nagy tetszést aratott az összegyűlt vendégek között. Utána egy hatodosztályú tanuló a „Milá Vlast” című érzelmes költeményt szavalta el, mire a gyermekkar a Szózat eléneklésével bezárta az ünnepélyt. A meghívott vendégek közül azok is, kik nem jelenhettek meg személyesen az ünnepélyen jóindulatú érdeklődésük bizonyosságát adták. Különösen méltóságos és főtiszt. megyés püspök urunk, ki ez alkalommal nem feledkezett meg iskolánk szegénysorsú gyermekeiről sem. A jelenlevő vendégek között ott volt a járási főszolgabíró ur is, ki elismeréssel nyilatkozott a sikerült ünnepélyről. Délután a gyermekek számára nyári mulatságot rendezett a tantestület.

A kolosvári templom titka.

Bánffy-lap egy nagy titkot fedezett fel a kolosvári rom. kath. templomban. Ez alkalommal hálá Istennek semmi megszegyenítőt, jobban modva megszegyeníteni akarót a katolikusokra nézve. Azt írja ugyanis, hogy Kolosvárott egy szószező mögött egy titkos lépcsőt fedeztek fel, mely a műépítészet oly ritka remekműve, *hogy csodájára fog jární az egész világ.* A feljáró ugyanis egy kettős esigalepeső, mely „8” alakban minden két méternyi magasságban keresztezi egymást, úgy hogy a fel vagy lemenők külön lépcsőn haladva, mégis minduntalan találkoznak. A „Magyar Szó” szerint ilyen világesuda csak Lüttichben meg Kölnben található. — No ezért nem szükséges se Belgiumba, sem a Rajna mellékére menni, mert ilyen lépcső a kassai dómban is található.

Ne küldj üveget az olasz póstán!

Szökatlan dolog esett meg egy Velencében élő gazdag olasz nővel. Vett két drága üvegvezát, azokat ládikába tette s feladta a póstára, megcimezve Dél-Olaszországban lakó bátyjának. A láda szerencsésen még a velencei postahivatalnál összetört. Ez még egyáltalán nem szokatlan dolog, sőt előrelatható is volt, mert az értékes tartalmú küldemények elveszése, összetörése az olasz királyi posta saját különlegessége. Szökatlan az, hogy a postaigazgatóság felszöllította a láda feladóját, fizessen 30 centesimi büntetést. És miért? „Mert a tört üveg szállítási díja kilogramonként 5 centesimi; tekintve azonban, hogy itt művészileg kidolgozott üvegáru tört össze, a postaigazgatóság méltányosnak találta, hogy ezért kétszeres díjat fizessen.” Mindenesetre igen jó élc; csak az a kérdés, vajjon az illető hölgy is olyan jónak találta-e!

Kloch báró és bíró. Rudnay István, zsolnai főszolgabíró szives pártfogásával, a jól ismert Kloch Károly báró lett Zsolna n.-község bírájává. Kloch báró ur megengedheti magának azt a luxust, hogy vasuti főnök létére nemcsak báró, de bíró is lehet. Az incompatibilitások mai korszakában nincs rá eset, hogy vasuti főnök községi bíró is lehessen. Hogy aztán a vasuti főnök ur miként felel meg bírói hivatalának, ki-látszik a Zsolnán megjelenő és zsidó — tehát hiteles — kézen levő „Zs. és Vidéke” c. lapnak f. é. június 3-án hozott „A zsolnai rendőrség”

című közleményéből. A zsolnai rendőrség — úgy mond — semmire se való. A személy- és vagyonbiztonságot nem ők tartják fenn, . . . a köz- és magántisztaság fölött nem őrökölnek, oly mély álmuk van, hogy azokra a nagy éjjeli tivornyázásokra és hangos garázdálkodásokra sem ébrednek föl, a miket nemcsak notorius korhelyek, hanem még a társadalom legfelsőbb rétegéhez tartozó urfiak is el szoktak követni. Azt gondolja talán a zsolnai rendőrség — kérde a nevezett lap, — hogy a bolti ajtók és ablakok botokkal való rovása, kapuk döngetése, üvegtáblák csörömpölése és éktelen lármázások olyan felséges éjjeli zenét adnak, — hogy azokat rendőrileg megzavarni a művészet ellen elkövetett merénylet volna? — Hát ezekből csak az látszik meg, hogy Kloch báró, jó vasúti főnök lehet, jól, sőt „kitünően működött” mint választási elnök, de mint zsolnai bíró nem működik oly erélyesen, mint pl. a várnai választásnál.

A népszámlálás elrendelése. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz, melyen az 1900. évi népszámlálás megejtésére határidőül 1901. jan. 1—10-ig terjedő időt határozza meg és az általános intézkedések megtételére szólítja föl a törvényhatóságokat. Az 1900. évi népszámlálás alkalmával a következő kiadások merülnek fel: irodai kiadások, a számláló biztosok díja, csomagolási és szállítási díjai, a népszámlálási anyagnak a központi statisztikai hivatalhoz. Ez okból figyelmezteti a miniszter a törvényhatóságokat, hogy már most tekintettel legyenek a városoknak és községeknek az 1901. év költségvetési előirányzatában a várható népszámlálási kiadásokra. A rendelethez mellékelve van egy utasítás is a népszámlálás megejtésére vonatkozólag. Ezen utasítás szerint a népszámlálás megejtése 6 köznapon túl nem terjedhet. Minden törvényhatóság területén levő községek azonban egy számláló kerületté nem alakíthatók. Számláló biztosoknak kinevezhetők: tanítók, tanárok, lelkészek, ny. hivatalnokok, értelmesebb gazdák stb. — de a körjegyzők, anyakönyvvezetők, orvosok, lehetőleg mellőztessenek. Tanítók kötelesek a számláló biztos megbízást elvállalni s a megbízásnak eleget tenni tartoznak. A számláló biztosok díjaztatnak, díjaik fokozatban vannak megállapítva, I. díj 3, II. díj 4, III. díj 5, IV. díj 6 koronában van megállapítva.

A legjelesebb magyar ásványvíz, mely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmaztatik, kétségtelenül a szolyvai gyógyforrás. Ez az általánosan kedvelt gyógyvíz, mely elsőrangú élvezeti ital is, már Rákóczy korában volt ismeretes. Érdekes, hogy régisége dacára ugyanazon alkatelemekből áll, mint hajdan, és eredeti tulajdonságaiból mit sem veszített, amint azt a nagyszámu vegyi elemzések igazolják. Dr. Than Károly, a nagyhirű egyetemi vegytanár összehasonlítván a szolyvai gyógyforrást az elsőrangú külföldi vizekkel, arra az eredményre jutott, hogy nevezett víz a külföldi divatos forrásokat nagyon is felülmúlja. Többek között a következőleg nyilatkozik: „A szolyvai csaknem háromszor koncentráltabb, mint a giesshubli; ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem kétszerannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a giesshublivel. A szolyvai víz ennélfogva hathatósabb, mint gyógyvíz.”

Közgazdaság.

Az állandó nagy termékek biztosítása.

A talajmunkálatok megadásával még nem tettünk eleget az okszerű növénytermelés feltételeinek. A növénynek még más irányú követelményei is vannak, melyeket ugyan a helyes megmunkálás és trágyázás kiegészít, de pótolni nem képes. Ha azt akarjuk, hogy terméseink ne csök-

kenjenek, hanem inkább növekvést mutassanak föl, ugy a vetendő növények egymásutánjában bizonyos sorrendet kell betartani. Minden gazda tapasztalhatta, hogy egyik növény termelése jobban sikerül, mint a másiké, még akkor is, ha ugyanaz volt az elővetemény: például here után árpa jobban fog sikerülni mint buza, vagy zab után jobb lesz a tengeri mint buza stb. Általában véve azt mondhatjuk, hogy ugyanazt vetni kétszer egymásután nem szabad. De még ez nem elég: nem volna szabad kalászos után sem termelni. Egyébiránt ha e tekintetben bizonyos szabályt akarunk betartani, ugy az a következő legyen: sekélyen gyökerező növények vetése váltakozzék a mélyen gyökerezőkkel, eladásra szánt termény váltakozzék takarmánynövényekkel, esetleg kapással. Ez a helyes gazdálkodás alapja. Ezzel ellenkező rendszer rablogdálkodásra vezet, az pedig a gazda tönkremenetelére vezető út, amelyből tán ideig-óráig haszna van, de röviden bekövetkezik a visszahatas, mely a pusztulásnak az előjele. Ez könnyen érthető. Hisz a föld nem teremhet, ha nem javítják; az is romlik, ha művelése körül valami rendszert, még pedig helyes rendszert nem tartunk be.

A vetendő növények helyes egymásutánja — a melyet ha előre felállítunk, s oly sorrendben folytatjuk évente a vetést, ugy *vetésforgónak* nevezünk — a legbiztosabb mód a termések fokozására vagy legalább azoknak egy bizonyos magaslaton állandóan való tartására. És ez könnyen is érthető. A természet növények helyes egymásutánja mellett jól kell megmunkálni a földet, mert különben kis termést kapunk, jól kell trágyázni, mert ellenkezőleg kimerül a talaj s mindig rosszabb lesz a termés. Ha helyes egymásutánban vetünk, ugy egyik növény gyakran a másiknak javítja s készíti elő a talajt, vagy ha ezt nem teszi, ugy az elővetemény pótolja azt.

Mily növényeket termeljünk.

A mezőgazdasági termelés egyoldalu vitele — ha csak arra kényszerítő körülmények nem utalnak — sohasem ajánlható; így a gazda nagyon sok esélynek van kitéve. De különösen káros az egyoldalu gabonatermelés, midőn az ár alakulás szeszélyessége a gazda nyereségét ugy szólván megsemmisítheti. Ezért nagyon helyesen cselekszik az a gazda, aki megszorítja a *gabonafélékkel* bevetendő területet, s a *takarmánynövények*, valamint az *ipari növényeknek* nagyobb tért enged. A *takarmánynövények* nagyobb mérvű felkarolása mellett több marhát tarthatunk; több marha, több trágya; nagyobb termés. Így tehát kevesebb földön termelhetjük azt a *gabonafélékből*, a mit azelőtt nagyobb területen nyertünk. Ez által már némileg függetlenítjük magunkat az árártól, nem árthat azok esése annyira, részint mert több terem, részint pedig azért, mert az állattartásból eredő haszon is pótolhatja az esetleges veszteséget. A helyesen gondolkodó gazda azonban még emellett nem állapodik meg, vetendő növényei közé felvesz olyanokat is, melyeknek termelése már nagyobb figyelmet s nagyobb értelmességet kíván, mint a folytonos gabonafélék termesztése. Ilyen növények az *ipari növények*, amelyek közé tartoznak a cukorrépa, kender, len, dohány, seprőcirok stb.

A kereskedelmi növényeket, a melyeknek főképviselelőjük a *gabonafélék*, azért nem lehet teljesen kihagyni vetendő növényeink közül. Mert nem szabad elfeledni, hogy ezeknek művelése sokkal kevesebb munkát igényel, mint az *ipari növényeké*, s így ezeket korlátlan mennyiségben nem termesztethetjük azon okból, mert megakadnánk a munkáskéz dolgában. A kereskedelmi növények, illetve a gabonaféléken kívül tehát minden gazdának fel kellene karolnia az *ipari növények* egyik-másikát, s emellett a *takarmánynövények* termesztésével, tehát az állattartással is kiterjedt mértékben kellene foglalkoznia.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy rendszeren az *ipari növények* alatt felsoroltakat *ipari s kereskedelmi növényeknek* mondják, mi azonban csak *ipari növényeknek* nevezük, miután ezek tényleg azok. Viszont *kereskedelmi növényeknek* nevezük a *piaci növényeket* (*gabonafélék stb.*), melyekre inkább illik ezen elnevezés.

Ami a természetű növények sorrendjét illeti, arról már megemlékeztünk. Ismétljük, hogy a földlog az, miszerint ugyanazon természetű s igényű növény ne kövesse egymást. Ha a gabonafélék *ipari s takarmánynövényekkel* folyton váltakoznak, ugy a növényzet ez irányú kívánalmának minden tekintetben megfeleltünk.

Milthoffer Sándor.

Irodalom.

A növénytermelés, rét és legelő kezelés rövid foglalatja címmel Milthoffer Sándor termékeny tollából a napokban jelent meg Vitéz A. gazdasági szakkönyvkereskedés kiadványai között egy 85 lapra terjedő füzet. E kis mű kiválóbban tárgyalja a növénytermelés sikerének alapját, a talaj jó előkészítését és a talaj jó erőben való megőrzésének módjait. Dacára annak, hogy ezt aránylag igen röviden, de érthetően foglalta össze az író, a kezdőgazda megtalálja mégis benne mindazt, a mire legelőtöbbször szüksége van, a mit nem tud, kivált ha a gazdálkodás elméleti részének alapját óhajtja megszerezni. Az ügyes modorban, jó beosztással írt könyvet melegen ajánlhatjuk a tanulni szerető gazdák figyelmébe. Ára 1 kor. 60 fillér.

***** CSARNOK. *****

Ostia.*)

Rómától vagy négy órányira, közel a tengerhez elhagyatottan fekszik néma romjaiban Ostia. Idegenek ritkán látogatnak el ide. A siri esőndet mi sem zavarja, csak a Tiberis halk moraja hallik, a mint piszkos vízzel mossa-mossa az épületek falait és végzi az enyészet őrő munkáját. Nehány vízbe épített palota megrendült alapjában: a legtöbb már oda temetkezett szegényében a Tiberis hullámai közé. És ha a vihar felkorbácsolja a habokat és zúgva csap a felkavart viz a magasba, rémes szellemként emelkedik ki egy-két csonka rom a hullámsírból, hogy a bűgő szél szavával búsan regéljen a vándornak rég múlt időkről.

Ott állottam az egyik palota vízbenyuló kiszökellésén. Mi volt? Erkelő, aranytól csillogó, márványtól ragyogó erkély! Az arany lekopott, a márvány eltűnt. A hol most ujjnyi sár takarja a követ, egykor kincset erő szőnyeg futott le a márványlépcsőn a Tiberis vizéig. Szeliden ringott ott a hullámokon a virágokkal ékített sajka. Fehér vitorlájába belekapott az esti szél és vigan röpitette tova ki a messze tengerre. És szólott az ének, pezsdült az élet. Elszállott a dal a mirtus-erdőkbe, a virágokkal telehintett pázsitokra, hol virágillat és madárdal örök tavasszal kecsgettette Ostia kéjtelgő fürdővendégeit.

Örök tavasszal? Jött az ősz, a tél és hideg kezével letarolt mindent. . . Hová tűnt a büszke Róma legkedvesebb fürdője, Ostia, 80000 lakóival? Hová a fényes paloták, Aurelianus mesés foruma, Tacitus afrikai márványoszlopai? A kikötő, mely már Hannibal idejében a világ leg-erősebb hajóhadát látta falai között; hol hatalmas magtárakban az egész római birodalom számára halmozták fel a világ termékeit, már csak nyomorult kőomladék. A paloták összeomlottak, a mirtus erdők eltűntek. Az erkélyre lábaim alatt századok óta hordja fel homokját a Tiberis és

*) Ezen kitünő leírást az erdélyi „Köznevelődés”-ből vesszük át. Szerk.

borítja be gazzal a mozaik-köveket. Levertem egy pillérről a sárréteget és fürge geniusok mosolyogtak felém alóla...

Akkor tűnt le Ostia szerencsecsillaga, midőn Trajanus császár a Tiberis ellentett oldalán a tengerhez közelebb megalapította Portus Romanus híres kikötőjét. Vetélytársával szemben Ostia nem tarthatta magát. Kikötőjét a tenger homokkal borította be, lakói kihaltak, épületeire rátette kezét a feledés. Az erdők és rétek mosolygó pompája helyére felütötte oltárát ismét a „Dea Febris“, a gyilkoló láz és járta be öldökölve az előbb oly életvidám, virágzó tájat. A leperzselt, hamvas földön a nyáj legelőre nem talál, az eke vasa kicsorbul. Kerüli e tájat az ember, csak vad bivalycsordák száguldanak végig rajta, kergetve az ölmos levegő izzó melegétől.

A bukott nagyság e szomorú képen úgy látszik, megkönyörült a Tiberis, mert a századok folyamán annyira betemette homokjával Ostiát, hogy csaknem teljesen nyoma veszett. Itt aludta mélyen a föld alatt Ostia, Ancus Marcius büszke világvárosa, kétezeréves álmát. És nem is ébredt többé életre. A homok-lepel leesett ugyan a jelen században a város nagy részéről, de Ostia régi dicsőségének már csak csontvázát találták.

Szomorú szívvel barangoltuk be a várost. A sugáregyenes, szépen kövezett szűk utcák szélén csaknem teljes épségben állottak még a két és félezer éves falak. A falakon pompeji freskók halavány színei, lábaink alatt ekes mozaik köveket és drága márvány burkolat beszéltek régen mult idők fényes napjairól. A gazdag magányházak legtöbbször sértetlenül tartotta meg még tágas udvarát a vestibulummal, az átriumot hálósobáival, a fürdőkamrákat olomsöveivel, az éléstárakat fülkéikkel, a pincéket hatalmas agyagkorsóikkal. Beléptünk Mithras szentélyébe; a mozaikkal kirakott padosorok között összezúzottan hever a földön a „legyőzhetetlen isten“ oltára. Felszállottunk Jupiter templomához. Büszke gránittömbjeit, a gazdag numidiai oszlopokat nem tudta porba dönteni a „századok pusztító fergetege“, nem tudta betemetni a Tiberis. Az oltár eltűnt, de a falak dacosan emelkednek égnek és szemlélik vad haraggal a beláthatatlan temetőt lábaink alatt. Borongva, sötéten görnyed a falomladékok között a nagy szinkör egy-két bolthajtása; ha dühös zivatar kél, meg-megroppan minden köve...

E temetőtől egy kilométernyire fekszik a mai Ostia. Nyomorult őrzője a régi dicsőség foszlányainak. Maroknyi földhöz tapadt szegény nép vonta meg itt magát, az is otthagyja nyomorúságos tűzhelyét, ha jó a nyár tikkasztó melegével, a „plumbeus Auster, Autumnusque gravis“, mely elől futva menekült Horatius Tibur kies erdeibe. És ez Ostia a világ első bíborosának a székhelye! Ennek püspöke konzekrálja a megválasztott új pápát! Benéztünk a székesegyházba. Nálunk falun külön van. Egyedüli disze ez új Ostiának II. Gyula pápa védő-tornya és Sz. Monikának, a nagy Ágoston anyjának emléke. A torony rabló kalózok, zsarnok kényurak ellen sokszor védte meg már a falai közé menekülő népet; Monika szelleme pedig tartotta e népben a lelket, hogy szegénységét türellemmel viselje. A torony tetejéről a szem messze ellát a kopár mezőkön, messze kékellő halmokon túlra. Látja a hegyek kidomborodó körrajzait, a Tiberis gyenge hajlásait, a csillogó tengert, melynek sima tükre, mint a galamb, mely szárnycsapás nélkül szeliden ereszkedik le fészkebe, sietnek a kikötőbe a hófehér vitorlás halászbarkák. És a mint szemünk és lelkünk megpihen e főséges képen, a letűnő nap bíborjában mintha kilépné a tenger azurjából sz. Ágoston és anyja sz. Monika szelleme.

Bucsuznak egymástól. Az anya már nem tudja, mit keressen a földön. A miért keserű bú emésztette szívét, a miért évek hosszú során át sirt és zokogott, fia lelkét megmentette, keveset kért: fiának hitét és ezerszer többet kapott:

a fiából apostol lett. Menni akart hát vissza Te-remtőjéhez... „Temessétek el testemet akárhol — mondja fiának — ezért sok gondotok ne legyen. Csak egyre kérlek benneteket: akárhol vagytok is, az Ur oltáránál emlékezzetek meg rólam...“ „Betegsége 9-ik napján, életének 56-ik évében, az én 33-ik évemben“ — mondja sz. Ágoston — „elvált az ő jámbor és istenfélő lelke a testtől. Én zártam le szemeit. Határtalan fájdalom kapott meg és könnyekben akart magának utat törni. De erős akarattal fojtottam vissza azokat és hagytam belsőmet marcangolni a fájdalom kimondhatatlan kinjaitól. Akkor sem sirtam, a mint testét a sirba fektettük. Oda és vissza könnyek nélkül mentünk... De a mikor a te szolgálód emléket, Istenem visszaidéztem lelki szemeim elé, a mint oly jámborul és szentül szolgált neked; a mint oly szelid és szeretetteljes volt velünk szemben, akkor nem bírtam már tovább: sirnom kellett a Te színed előtt, Uram, ő fölöttem, fölöttem és érettem. És most szabadon folyhattak könnyeim és nem tartottam vissza azokat és vigaszt találtam bennök. És a ki e sorokat olvassa és azt gondolja, hogy hibáztam, mivel rövid időre megsirattam az édes anyámat, az én anyámat, a ki tölem elszakadt, a ki oly sokat sirt miattam, hogy eljek te előtted, oh Istenem — az ne gunyolódjék fölöttem. Ha van szíve, sirjon inkább ő is velem...“

A kiket szeretünk, elmennek. A mihez szívünket kötöttük, földi kincs és szépség és emberek kezeműve elpusztul „Ipsi peribunt, Tu autem permanebis!“ csak az Isten nem változik!

Erről beszél romjaiban Ostia.

Románus.

Nyílt tér.

(E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Tekintetes Szerkesztő úr!

Becsés lapja legutóbbi számában a komjáthi plébános ngs. és főtiszt. Turcsányi Mátyás c. kanonok úr 40 éves plébánosi működésének ünnepélyével foglalkozik egy „pözsönyi levelező“, aki igen lekötöztetett bennünket, komjáthiakat azzal, hogy szeretett és tisztelt plébánosunkat ezen ünnepély alkalmából érdeme szerint méltatni igyekezett: — hiszen ha nem volna igen tisztelt plébánosunk oly szerény, s nem jöttetei cselekedésében keresné jutalmát: oly annyira ösmert volna neve, hogy a hivatkozott cikknek rávonatkozó része csak köztudomású tények ismétlése volna.

Mert ha valaki 40 évi hivataloskodása alatt jövedelmének 1/3—1/4 részét évenként iskolájára költi anélkül, hogy ezt zajosan „hírlapilag nyug-

táztatná“: úgy már ezért is megérdemli az osztatlan elismerést, melynek ajtaja pedig zárva volt mindeddig...

De nem arról akarok szólni, hanem csak egyes adatokat helyesíteni s' jelentőségük értékét leszállítani, melyek bennünket, a plébánia patronusának gazdatisztjeit, kik a hívek között a plébánosban úgy a kath. papnak mint szép jellemű embernek osztatlan tisztelői vagyunk: patronusunkban nolens-volens megbánt s' oly örömsöppeket kever a megemlékezés nektárába, melyeket — jót állók — első sorban az helytelenít, kinek cikkét szentelte, — Ugyanis adataiba egy kis tévedés is csúszott be; mert Kegyelmes Bárónk a plébánia templom restaurálására több mint 4000 frtot engedélyezett, de anélkül, hogy a „Szemle“ cikkéről, mely a templom siralmas állapotát megszólta, — tudomása lett volna; az új orgona beszerzésénél túlterhelhetésről soha szó sem volt, azt mint patronus a plébános kérésének megfelelően engedélyezte, a plébániát pedig minden kérdés nélkül évenként tataroztatja és ha t. Szerkesztő úr a szomszéd plébániák állapotával összehasonlítja, úgy bizvást mondhatom, a tardoskeddit kivéve sehoh sem talál hasonló gondoskodást, sehoh sincesenek az épületek oly rendben s' oly jó karban, mint épen Komjáthon.

Kéréssem tehát csak az, ne fedezzen fel a t. levelező úr oly ellentéteket s' tényeket, melyek ha valók is oly kicsinyesek, hogy csak arra alkalmasak, miszerint konkolyt hintenek a tiszta búza közé.

Fogadja tekintetes Szerkesztő úr igaz tiszteltem őszinte kifejezését, melylyel vagyok Komjáthon, 1900. június 12.

t. Szerkesztő úrnak

Gross Hugó,
urad. tisztartó.

Telefon.

M. N.-Bittse. Egy kis türelmet. Amint ráérek, megbeszéljük a felvetett kérdést, mely mint minden ilyenféle, eszmecsere, csak hasznos lehet, ha kellő higgadsággal kezeljük.

CORREPETITORNAK

ajánlkozik a szünidőre egy VIII. osztályt végzett tanuló kisebb gyermekek mellé.

Cim a kiadóhivatalban.

WEIGL ANTAL

papi és polgári szabó
NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi mint világi urak számára mindennemű ruhát, egymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkat, mucetumokat és biretumokat stb.

izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Első cs. és kir. csehrák-magyar kizárólag azab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építómesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészen földoldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfelé szállíttatnak és a mi a festék szintisztatását illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin bereg m. uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KETLI, dr. BOKAI, dr. WIDERHOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánljatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomor-megbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen üdítő viz.

Gyomor bajok elleni specificum

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav tulságos képződésénél, gyomorégés, bőfűgés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitünően beválik; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Elsőrangú üdítő és asztali ital.

Polenai gyógyforrás.

Elsőrendű diétetikus viz; legüditőbb asztali viz, borral vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Kizárólagos főraktár:

FELSNER JON. urnál Nyitrán.

Védjegy.

Gróf Apponyi Lajos úr ő nméltósága

tulajdonát képező,

nyitramegyei Szulóc községhez tartozó, a Nyitra folyó mellett

épített

négykerékű vizi malom

hozzátartozó

lak- és gazdasági épületekkel

és 3 kat. hold 1243 □-öl kert, szántó föld és legelővel együtt

== szabad kézből eladó. ==

Közelebbi értesítés

A NAGY-APPONYI URADALMI PÉNZTÁRNÁL

nyerhető.

(Nagy-Appony Nyitramegyében, posta- és táviró-állomás.)

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei

Szemle“ részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,

kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.